TÄNASES LEHENUMBRIS:

METSANDUSSPETSIALIST RÄÄGIB — lk 2
TAIDLEJAD KÄISID SOOMES — lk 3
EDUARD LEPPIKU UUS RAAMAT — lk 4
KÜLADE PÄEV SÕNAS JA PILDIS — lk 5
KORSTNAPÜHKIJAD KADRINAS — lk 6
AVAHOOLDUSE KORRALDAMINE — lk 7
SPORT • TEATED • ÕNNESOOVID — lk 8

Kodukant

Kadrina valla ajaleht

Nr. 8 (147) 23. september 2005 XIII aastakäik

Kooliaasta algas lipuheiskamisega

Kadrina Keskkooli pere kogunes seekordsele avaaktusele oma kooli õuele. Selle tingis *Eesti lipu seadusest* tulenev nõue – heisata riigilipp kõigil koolipäevadel. Et lipuseadus võimaldab hoida lippu koolihoonel ka alaliselt heisatuna, siis jääb ära igahommikune lipuheiskamine. Praegu võivad kõik näha heisatud lippu koolimaja A korpuse katusel.

Esimese koolipäeva hommikul sai kooliõu õpilasi-õpetajaid täis. Kohal oli ka palju lapsevanemaid. Õpilaste koguarvuks sel hommikul nimetas direktor Arvo Pani arvu 833. Selle hulgas on ka 22 õhtuse osakonna õpilast. Põhikoolis hakkas õppima 439, keskkooli osas 159 õpilast. Kui kõik läheb õnnelikult, siis kevadel on loota 55 keskkoolilõpetajat-elluastujat. 1 klassi asus õppima 46 last.

Lipuheiskamise viisid läbi 11. klassi noormehed Robert Käsper ja Risto Nukk (pildil). Pidulikud kõned olid kooli direktorilt Arvo Panilt ning vallavanemalt ja kooli vilistlaskogu esimehelt Ain Suurkaevult.

Õppeaasta muusikaliseks sissejuhatuseks kõlas 9. ja 11. klassi ansamblitelt kummaltki laul muusikaõpetaja Elene Altmäe juhendamisel.

Kooliaasta alguseks olid Kadrinasse saabunud ka 19 õpilast ja 2 õpetajat Heikendorfi sõprusgümnaasiumist Saksamaalt.

11. klassi tütarlaste ansambel esinemas

Lipuheiskamisega tegelevad Robert Käsper ja Risto Nukk

Kõnesid kuulatakse tähelepanelikult

Kultuurikomisjon vaagis tehtut

Vallavolikogu üheksaliikmeline kultuurikomisjon arutas valla tuleva aasta kultuuritegevuse rahastamist, aga ka teisi kultuuriellu puutuvaid küsimusi.

Nagu märkis komisjoni esimees Mati Tiiter, on 2006. aastaks planeeritud 50 000 krooni rohkem eelarveraha kui oli lõppeval aastal. Kuid ega jaotatav raha – 290 000 krooni suure ja aktiivse kultuuritegevusega vallale just suur summa olegi, aga paraku sellised on praegused võimalused. Seda silmas pidades tuli komisjonil pikalt kaaluda ühe või teise rahasumma kulutamise otstarbekuse üle. Tegevuse rahalist külge aitavad mõnevõrra tugevdada riiklikud rahasüstid üleriigiliste või suuremate ürituste kulude katmisel.

Komisjoni arutelust käisid läbi iga-aastased tähtpäevad alates vabariigi aastapäeva tähistamisest veebruaris ning lõpetades advendiaja ja aastavahetuse peoga. Sinna vahele mahuvad emadepäev ja isadepäev, lastekaitsepäev ja jaanipäev. Rahakulult on just viimane see kõige "aplam", sest inimestele enamvähem vastuvõetav ansambel läheb küllalt kalliks. Rahalist toetust vajavad ka kirik ja Neeruti Selts, kuid neid abivajajaid on teisigi.

Jutuks tuli ka Kadrina rahvamaja, mida edukalt ja oskuslikult on palju aastaid juhatanud **Ene Kaldamaa**. Kas see valla keskne kultuuritempel vajab koosseisu lisajõudu või mitte – jäi ikkagi õhku rippuma.

"Kolmeaastane aeg on olnud väga sisukas," – selline oli Mati Tiiteri kokkuvõtlik hinnang volikogu kultuurikomisjoni tööle. Sellega olid nõus ka hilisõhtul ümber laua istujad – komisjoni liikmed ning ka kutsutud külalised.

Enn MÄLGAND

Neeruti Seltsi üldkoosolekult

VAIKSELT, PROBLEEMIDETA

Neeruti Seltsi (NS) liikmete üldkoosolek nädal tagasi kogunes oma vaiksel moel rahvamajja, et ära kuulata seltsi esimehe **Tiiu Uusküla** seitsmepunktine päevakava, mis ka kokkutulnutele välja jagati.

Kõigepealt said lilled need, kes kahe koosoleku (viimane oli aprillis) vahepeal eakama inimese juubelit olid tähistanud.

Üksmeelel valiti 5-liikmelisele juhatusele juurde veel üks liige, kelleks sai esimehe ettepanekul Ülle Visnapuu, eramets andusega tegelev spetsialist.

Seltsi tegevusest rääkides tõusid esiplaanile retkekorraldus, külaliikumine, kalmistumüür ja kirjastustegevus. Juttu oli ka kalmuhoolduse teenuse arendamisest ning sellest, et NS on saanud oma pangakontole raha juurde ehk nagu väljendas esimees – jõutud on lausplussi. Tõhusa panuse selleks on andnud trükiste A5 müük – 8 kuuga on sellest laekunud 6,4 tuhat krooni.

Nõudmine nende pisiraamatute järele on kasvanud. Läbi on "valgustatud" suurem osa Kadrinaga ja Neerutiga seotud paikadest, kaante vahele on jõudnud mitme siinkandis tuntud tegelase elulugu koos elutööga . Väikevihikute sarja peatoimetajaks on olnud Tiiu Uusküla ning see tegevus on tunnustust väärt.

Tulevikuplaanide hulka paigutas esimees huvireisid ja loodusretked, aga ka vallakassast suurema toetuse saamise soovi.

Enn MÄLGAND

KADRINA VALLA VALIMISKOMISJONI
O T S U S

Kadrinas **9. september 2005 nr 4**

Kandidaatide registreerimine

Aluseks võttes *kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse* paragrahvi 37 lõiked 1 ja 2 Kadrina valla valimiskomisjon

o t s u s t a b:

1. Registreerida kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse nõuete kohaselt registreerimiseks esitatud Eesti Keskerakonna, Eesti Reformierakonna ja Valimisliidu Koduvald kandidaadid vastavalt liisuheitmise alusel antud järjekorranumbritele ja anda neile registreerimisnumbrid järgmiselt:

EESTI KESKERAKOND
nr 101 Rein Mee
nr 102 Eero Raudla
nr 103 Enn Mälgand
nr 104 Väigo Pihlak
nr 105 Väino Aunapuu
nr 106 Taavi Nukk
nr 107 Lembit Tiik

EESTI REFORMIERAKOND
nr 108 Õie Kõõra
nr 109 Ants Olev
nr 110 Kaire Pitka
nr 111 Tanel Tomingas
nr 112 Mare Mändla

VL KODUVALD
nr 113 Enn Ambos
nr 114 Kaarel Einpalu
nr 115 Andres Haavajõe
nr 116 Otto Hallikmann
nr 117 Andres Heinlo
nr 118 Ülo Kais
nr 119 Kadi Kiima
nr 120 Önne Kiviperk
nr 121 Teet Koitjärv
nr 122 Laili Konist
nr 123 Illar Kruusmann
nr 124 Anu Kuslap
nr 125 Mati Käbin
nr 126 Olev Käsperson
nr 127 Aivar Lankei
nr 128 Karl Meos
nr 129 Ilmar Merisalu
nr 130 Helle Mesi
nr 131 Ivar Murumägi
nr 132 Risto Murumägi
nr 133 Marge Mägi
nr 134 Anni Petrovits
nr 135 Ene Pihol
nr 136 Hannely Piiskoppel
nr 137 Väino Piiskoppel
nr 138 Tarvo Puusepp
nr 139 Malle Reimann
nr 140 Jaanus Reisner
nr 141 Sven Salep
nr 142 Juhani Sell
nr 143 Reesi Sirvi
nr 144 Jaan Stern
nr 145 Ain Suurkaev
nr 146 Thea Tamm-Kolli
nr 147 Marko Teiva
nr 148 Mati Tiiter
nr 149 Toomas Tingas
nr 150 Heiki Tinno
nr 151 Elmar Uke
nr 152 Lembit Vahesaar
nr 153 Madis Viise

Marika MARDÕKAINEN,
Valla valimiskomisjoni esimees

Kadrina valla 2005. aasta kaunima küla ja kaunima talu konkursil tunnistati parimateks Jürimõisa küla ja Loobu küla Pealispõllu talu, omanikud Ene ja Heiti Pihol.

Õnnitleme!

METSA LÄKSID SA ...

***... saag ja kirves kaasas ka* – võiks tuntud laulule praegusajal aktuaalset teemat lisada. ÜLLE VISNAPUU – Lääne-Virumaa Keskkonnateenistuse piirkondlik metsanduse spetsialist – on pädev rääkima meie nn rohelise kulla headest ja halbadest aegadest. Vaatamata ametinimetuse mitmele muutumisele, on ta olnud 10 aastat ametis, mille eesmärgiks on metsaseaduse ja sellest tulenevate õigusaktide täitmise jälgimine Lääne-Virumaa kolmes vallas – Kadrina, Saksi ja Vihula vallas.**

Missugune on erametsa ja riigimetsa osakaal Kadrina vallas, milline metsaomanik on riik ning milline eraomanik?

Tasakaal on enam-vähem sama, mis kogu riigiski – 50:50. Riik on hea metsaomanik, sest majandamine toimub oma ala spetsialistide hoole all. Eraomanik on küll ka hea omanik, kuid enamasti isehakanu, ilma vastava ettevalmistuseta, mistõttu pole välistatud vead metsa majandamises. Elu sunnib eraomanikku suhtuma metsa kui mistahes varanduse omamisse. See tähendab, et metsa võõrandatakse üsna kergekäeliselt. Hea on, kui metsast saadud tulu investeeritakse näiteks talusse või kasvõi laste haridusesse. Kurb on aga, kui see kiiresti tuulde lennutatakse. Kui metsaomanik ise oma metsa üles töötab, teeb ta seda reeglina heaperemehelikult, järgides spetsialistilt saadud ettekirjutusi. Sageli juhtub aga, et palgatud ülestöötajad on hoolimatud, nende eesmärk on kvantiteet, mitte kvaliteet. On olnud juhtumeid, kus omanikul on tulnud piinlikkust tunda teha lastud metsatööde pärast. Hea peremees hoolitseb muidugi ka metsauuenduse eest. Metsastamine on lausa moodi läinud. Langid istutatakse taas täis.

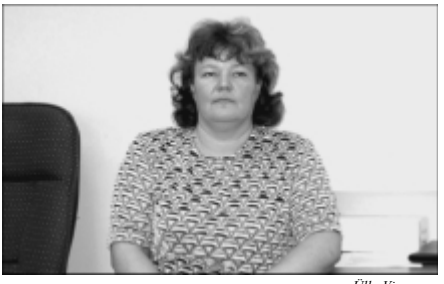

Ülle Visnapuu

Millist nõustamist metsaomanik saab ja kes selle eest maksab?

Metsaomanike nõustamine toimub keskkonnateenistuste poolt täielikult riigi kulul. Kõik üle kahe hektari suurused metsamaad saavad metsade majandamise kavad. Korraldatakse teabepäevi, milleks kahjuks küll on kuulajaid üsna raske kokku saada. Individuaalne nõustamine on alati kättesaadav, kuid sinnagi tulevad enamasti need, kellel paraku kiiresti metsateatist vaja esitada. Suurte lageraielankide omanikke pole juba kaua näinud. Mõni metsaomanik aga raiub korraga vähehaaval – siis on jälle põhjust metsas plaani pidada. Kadrina vallas on **vastuvõtt neljapäeviti kell 13-15. Tel. 52 89 402, 32 25 621 või e-posti**: vlle.visnapuu@l-viru. envir.ee teel võib kokku leppida metsade majandamist puudutavates küsimustes. Nõustamise eeltingimuseks peaks olema esmalt ikka omaniku enda huvi oma varanduse hea käekäigu vastu, mitte vaid seadustest tulenevad nõuded.

Kas Kadrina valla halduse-rritooriumil asuvates metsades on esinenud metsavargusi?

Kui 1995.-1997. aastail jõudsid metsavargustega seotud materjalid üsna kiiresti uurijate kätte, siis nüüd on hakanud asi venima. Näiteks uuritakse praegu 2002. aasta juhtumeid. See tähendab, et peaks veel hästi meeles olema kolme aasta tagune olukord, mis ei ole aga kuigi reaalne, sest mälul on piirid. Õnneks Kadrina vallas on esinenud metsavargusi vähe, võrreldes näiteks Saksi vallaga.

Kas on ette tulnud ka mõni kurioosne juhtum?

Ühes erametsas märgistasin raieks vigastustega puud, maha raiuda oli lubatud ka kuivanud puud. Tegelikult võeti kõik, alles jäid vaid mõned kuivanud puud. Asi viis vaidluseni kohtus, kus kohtunik esitas "väga targa" küsimuse: "Kas teie arvate, et linnamees saab aru, milline on elus, milline kuivanud puu? "Nii et nn linnamees võib isegi maainimesest rumalam olla!

Milline on valla panus ja kasu seoses metsandusega?

Eraomanikelt laekub vallakassasse ju maamaks. Kasu ülekantud tähenduses on ka siis, kui ülesostjad on samast vallast. Vald võtab aktiivselt metsade majandamisest osa sellega, et võimaldab oma kulu ja kirjadega spetsialistile vastuvõtuks ruumi ja telefoni kasutamise.

Kuidas on lood meie metsade raieküpsusega?

Kui 20. sajandi 20.-30. aastateni raiuti Eestis palju metsa, siis nüüdseks on nii riigi abiga kui abita ning looduslikult kasvama hakanud mets 75-80 aastat vana, see tähendab juba peatset raieküpsust. Seega on metsaraie õigustatud. Et iga omanik raiub oma kinnistul, siis on ülevalt alla vaadates mets nagu šveitsi juust – auguline. Niigi tuulehellad kuusikud jäävad sellega veelgi nõrgemateks. On ka selliseid metsaomanikke, kes pole metsaga rohkem tegelnud kui vaid kohustuslike sihtide rajamine tagastamisel, harvem erastamisel. Tänaseks on need muidugi ammu kinni kasvanud. Ei olekski arukas käia metsas üksiku(te) kuivanud või mahalangenud puude järel, see tooks metsale rohkem kahju, kui omanikule tulu. Selline tegevus oleks õigustatud ehk vaid pinnast kaitsva suure lumega.

Mida soovitada erametsaomanikele, kellele nende "roheline kuld" seni kasu asemel pigem peavalu on põhjustanud?

Kui peavalu põhjuseks on asjaolu, et ei oska midagi ette võtta, siis palun, pöörduge eelmainitud telefonidel, lepime metsaskäimise aja kokku ja vaatame koos, mida oleks tarvis teha. Alati polegi kiiret, sest mets on pikaealine ja kasvab ilma vahelesegamisetagi. Kui aga järele on jäänud langid, siis peaks vaatama, kuidas riigi abi kasutades neile mets jälle kasvama saada.

Metsaspetsialisti küsitles
Tiiu UUSKÜLA

Värviküllase Sipsiku sünd

Kadrinas Pargi tänavas on hakanud inimeste pilku püüdma värvikirevaks renoveeritud lasteaia Sipsik hoone. Veelgi värvikam on nüüd maja seestpoolt. Kõigi nende värvide koosköla eest on hoolitsenud Rakveres elav kunstnik ja klaasimeister **Riho Hütt.**

Põhjaliku uuenemiskuuri läbi teinud majas ei ole endisest sisekujundusest ega isegi mööblist midagi järele jäänud.

Pool aastat väldanud ehitustööd olid AS Kose Ehitus teha ja korraldada. Tööde eelarveliseks maksumuseks kujunes üle 6,6 miljoni krooni.

Fotol all:

Moodsad kokkutõmmatavad voodid on AS Flexa Eesti kingitus lasteaiale

AS Kose Ehitus töödejuhataja Taavi Randloo

Sipsikule kauni värvigamma kujundaja Riho Hütt

Noortelaager Ohepalus

Programmi Euroopa Noored raames on noored inimesed hakanud tihedamini suhtlema eakaaslastega teistest maadest. Seda nimetatakse ka rahvusvaheliseks noorsoovahetuseks. Ühe sellise projekti Wild Life toel kogunesid augustikuus Ohepalu külla Linnumäe tallu nelja riigi noored – Saksamaalt, Taanist, Rumeeniast ja Eestist, nende hulgas ka neli noort Kadrinast – Kauri Lemberg, Romet Preismann, Teele Tuuna ja Meeri Visnapuu. Neist kaks esimest jagasid laagrimuljeid ka Kodukandiga.

6.- 12. augustini elasid noored looduslapse elu (projekti eestkeelne nimigi on Metsik Elu). Eesmärgiks oli pakkuda noortele aktiivset tegevust, keelepraktikat ja kultuuridevahelist suhtlemist.

Nädala ajaga suudeti väga palju korda saata. Käidi jalgratta- ja kanuumatkal, seigeldi rabas.Iga maa noored tutvustasid oma kandi ravimtaimi jne. Toitlustus oli Linnamäe turismitalult. Omajagu põnev oli võõramaalastel tutvuda eesti sauna mõnudega, liiati veel kui saunas puudus elektrivalgus. Õhtuti istuti lõkke ümber, lauldi oma maa laule, vesteldi päevastest muljetest ja üleelamistest

Lõpuks selgus ka, et välismaalased, kes kõik olid linnalapsed, jäid pakutuga väga rahule, kiideti korraldamise kiirust ja täpsust. Ka tavalisest meie maakaevust vee ammutamine ja saunaahju tuletegemine olid välisnoortele ülimalt eksootilised toimingud. Et suhtlemine käis inglise keeles, oli see eheda looduse keskel veedetud nädal ka tõhusaks keelepraktikumiks.

Noortel käisid külas ka Kadrina vallavalitsuse esindajad, tutvustades elu vallas ja meie elulaadi laiemalt. Laagri korraldas Kadrina Lastekaitseühing.

Fotol all: *Kauri Lemberg (vasakul) ja Romet Preismann jagamas laagrimuljeid*

"VYÖKUTOJAT", "SEURATALON PELIMANNIT" JA TEISED ...

... võtsid nõuks rändama minna. Midagi eriskummalist pole selles juba ammu. Pealkirjast annab aimata, et reisisihiks oli taas Soomemaa, kuid seekord mitte meie sõpruspaar, vaid Rakvere sõpruslinn Lappeenranta, mis oma järjekordset sünnipäeva tähistas, ja kus Kadrina esindus ka kümne aasta eest kaastegev oli. Osale seltskonnast oli teekond seega tuttav, mõnele isegi väga tuttav.

Päev oli alanud vihmasajuga. Tallinnaski tilkus taevast üksikuid piisku, kui *Rosella* nimelisele laevale astusime. Helsingi võttis meid vastu juba päikesepaiste ja lämbelt niiske ilmaga. Pealinnast sihtkohta on üle 250 km. Umbes kell 4 jõudsime majutuskohta, Huhtiniemi laagriplatsile.

See on imekena 12 hektari suurune Saimaa äärne maa-ala, kuhu on ehitatud 44 mökki (majakest), 120 kohta haagissuvila paigutamiseks, suuremad majad WC-de ja duširuumide ning köögi jaoks. Lisaks on platse veel kuni 120 telgi püstitamiseks, saun (15 eurot/tund) ning grillimiskohad (2 lagedal ja 1 katuse all).

Seadsime end sisse, harrastasime veeprotseduure, mitmed suplesid ka järvevees, einetasime ja otsisime pampudest üles esinemisriietuse. Kella 8-ks oli meile kavandatud esimene ülesastumine Linnuseöö pidustuste raames. Eelmisest käigust oli meeles, et meil tuli kõige oma pillide-võimendustega minna jalgsi päris järsku tõusu pidi vana kindluse kesksele esinemisplatsile. Olime selleks nüüdki valmis, ent ronima siiski ei pidanud – ülesastumised toimusid kõik Sadamaturu laval. Sinna juhatas meid üks Linnuseöö peo korraldajatest Mari Mansner. Nii vana kui ka uus linn olid täiendatud ajutisemate ja ka alaliste lavadega, kus igaühel peaaegu pidevalt keegi esines. Külalisi oli tõepoolest lähedalt ja kaugelt, tõmmunahalisi ja pilusilmseid, kodumaalt ja hõimlasi. Ainult Rakvere omi ei tulnud nagu ette. Aga Rakveret teadsid kohalikud suhteliselt hästi. Kui sai mainitud, et Kadrina on tosina kilomeetri kaugusel Rakverest, teadsid mitmed, millest jutt ja noogutasid tunnustavalt.

Lappeenranta algus ulatub aastasse 1649, mil Rootsi-Soome Kuningriik ehitas siia Willmanstrandi linna. 1720-ndatel rajati juba linnus/kindlus, mis 1741. aastal Venemaale tuli loovutada. Ligi sajandiks Vene linnaks saanuna, arenes see küllalt oluliseks kaubasõlmeks Põhjala maade ja Venemaa vahel. Vanimad säilinud majad ongi pärit sellest perioodist.

Niisiis olime valmis tunniseks esinemiseks, kuid kohapeal selgus, et meil on koos ettevalmistusega kasutada vaid tundi, mis omakorda tähendas 35-40 minutilist esinemisaega. Siiski sai kõik oluline ära näidatud, lauldud, mängitud ja räägitud. Vastuvõtt oli tore ja südamlik, ilmutati siirast huvi, sest põhjanaabrist hõimurahvas meie moodi taidlust ei harrasta. Kui enne meid esines mustadest meestest-naistest, valdavalt *tam-tam*idest ja *bongo*dest koosnenud ansambel, kus trullakas aafriklanna päris ehtsat kõhutantsugi demonstreeris, siis meie järel seadis end üles tavapärasem noortebänd.

Kuigi päev oli olnud pikk ja väsitav, jäime sellesse melusse siiski veel tunnikeseks. Sadamaturul käis elav kaubitsemine, valitses nö 6 euro maania st. enamasti maksis ports mingit *voki*-rooga või kombinatsioon söögist-joogist just niipalju. Mõned meist leidsid koha, kus samasuguse eine eest tuli 4 eurot välja anda. Võtsin portsu (ca 1,5 pihutäit, parimal juhul 100 gr) friikartulit, kus vorstilõigukesed sees. Sõin ja mõtlesin: 4 eurot = 62,4 EEK-d. Kui ma kodus ostan 3 kilost pakki friikaid ja 200 gr mingit viilutatud vorstimoodustist iga kilo kohta, teeks see umbes samasuguse summa. Ja tekkis küsimus – mis saab 2007. aastal, kui me eurodes arveldama hakkame, kuid ikka sama vähe palka saame. Ja vaese sugulase tunne lõi oma kunagises ereduses lõõmama.

Teisel päeval oli veel kaks esinemist sadamaturu laval kui ka kolmandal, kui sõitsime mõnikümmend versta Venemaa poole, Joutsenosse.

Joutseno on samuti vana asula, kuid linnaks sai ta alles selle aasta 1. jaanuarist. Ka selle paiga ajalugu on kirev, siin kulges rindejoon punaste ja valgete vahel Soome kodusõja ajal (jaanuar-mai 1918). Talvesõja ja Jätkusõja lahingud mürisesid lausa siinsamas. Seepärast on tolles kandis ka mitmeid sõjaväekalmistuid ja mälestusmärke.

Sellest ja paljust muust pajatas meile kohalikus muuseumis mõnus papi ja eestlaste hea sõber Pertti Vuori. Seejärel astusime üles kahes hooldeasutuses, kus meie eelmist käiku veel hästi mäletati. Järgnes ringsõit ja giidiks oli valitsev Leiva-Ema (*valitakse tublide seltsielutegelaste seast iga kahe aasta järel)* Ulla Viskari. Sujuvalt kulges ka viimaste ööbimispaikade külastus ja soovijatele saun Suur-Saimaa ääres. Õhtusöögi järel sõitsime Imatrale, kus laupäeviti ja pühapäeviti näidatakse ainulaadset ja muljetavaldavat vaatemängu, mis koosneb graniitkanjonist, veest, valgusemängust ja Jean Sibeliuse "Karjala süidist".

Kell 7 (ja kl. 10) õhtul avatakse 25 minutiks Imatra (kunagise) veejõujaama pais ja vesi tormab muusika ning valguse saatel kanjonisse, täites selle pea pooleni. Paraku sai nautida vaid pulbitsevat vett, sest sellest tekkiv kohin varjutas muusika peaaegu täiesti ja päevavalgus ületas elektrivalguse efekti pea olematuks. Kümne aasta eest samal ajal ja samas kohas oli päikesepaisteline ilm ja vetestiihias säras vikerkaar ja see oli isegi efektsem. Tamm, millelt vesi valla pääseb on 24 m kõrge ja vee hulk, mis lahti lastakse on 1 sekundi jooksul nii suur, et kui see toodaks elektrit, piisaks sellest ühele majapidamisele terveks aastaks.

Enne jagunemist 4 öömaja vahel võtsime ette väikese sõidu teisele poole tammi ja veel edasigi – Vene piiri äärde. Oleks kellaaeg olnud veidi varasem ja ilm parem (kallas nagu oavarrest), võinuksime isegi idanaabrit külastada – kohalik piiriületuskord pidavat seda täiesti võimaldama.

Viimane reisipäev tõotas kujuneda sama pikaks ja väsitavaks nagu esimenegi – vara üles, kotid-potid kokku ja tagasiteele. Ja nii läkski. Buss oli nobe ja bussijuht (Raivo, *MIKK REISID*) asjalik ning 280 km said otsa Helsinki sadamas umbes kell 10.30. Ja taevas hakkas jälle vett läbi laskma. Tuttavale *Roselale* lähenedes kallas vihma juba justkui pange servast. Aegna kandis läksin tekile, tuul oli üsna vali ja laev kõikus märgatavalt. Oli aimata tormi ja raju, mis sasis korralikult nii siin- kui ka sealpool lahte, ka ilmameistrite selgitamisplatsil ehk Olümpiastaadionil Helsingis. Gerd Kanteril oli hõbe taskus, Andrus Värniku kuldne piik ootas lendulaskmist.

Vahetult enne kojujõudmist tänas Aino Orgmets kõiki, tänu kellele kontsertmatk teoks sai ja toredaks elamuseks kujunes: tantsurühma, lauluansamblit, pillimängijaid, bussijuhti, toiduvalmistajaid ja teisi. Tegelikult tuleb kõigil eelnimetatutel tänada just Ainot ennast, kes esimesena meist Lappeenrannas käis ja olulised sidemed tänaseni säilitanud on. Tõsi, tookord küll oma tolleaegse, aga mitte Kadrina tantsurühmaga. Tänu Ainole oleme meiegi selle ilmakandi omapärast osa saanud.

Küllap on veelgi neid, keda reisi eest tänada. Olge siis tuhandeks terved, head aitajad!

Harald RAHUPÕLD

Meie rahvatantsijad Soomes esinemas, (vasakult) Kaidi Kalle, Ludmilla Liivorg, Melanie Liiv ja Liivi Lomp

Neeruti Seltsi VEERG

• Neeruti Selts tänab valla külade inimesi, kes oma aktiivse osalemisega tegid nauditavaks valla külade päeva 20. augustil Läsnal. NS tänab ka külade sponsoreid ning Kadrina pasunakoori mehise puhkpillimuusika eest.

• Loodusretk 1. oktoobril algab ja päädib Pariisi puhkeküla-laagri juures, sealsetel oosidel, otsitakse üles Hobujärv, Põhjatu järv, Emaaluse soo. Väljasõit pisibussiga kell 12 Kadrina rahvamaja juurest. Tagasisõit algab kell 16.00. Võileib taskusse! Kel soovi, võib tulla ka oma autoga.

Osa Soomes käinud taidlejatest ühispildil

Sotsiaalminister külastas Udrikut

Augusti lõpul käis Lääne-Virumaal tutvumas riiklike sotsiaalasutuste olukorraga vabariigi sotsiaalminister Jaak Aab (pildil all). Teel Imastusse tegi ta peatuse Udriku hooldekodus, põhjuseks sealse hooldekodu kütteprobleemid. Lühiajalise vestluse käigus andis hooldekodu direktor Helve Meos külalisele ülevaate katlamaja olukorrast.

Selgus, et 45 aastat vana mõisahoonet soojaga varustanud katlad vajavad taskukohasemat so odavamat kütet, milleks arvati sobivat hakkepuit ja puidujäätmed. Kunagi varem köeti seal katlaid kivisöega. Uus kütteliik nõuab ka ümberehitustöid, et saaks uut kütet kasutama hakata. See aga tähendab investeeringuid, mida aga ministri jutu järgi on äärmiselt napilt või on juba objektide peale ära jagatud.

Minister andis siiski lubaduse, et tulevaks kevadeks leitakse selleks tööks ka rahalised vahendid ning 2006. aasta suve lõpul või sügisel saab ümberehitustöödega algust teha.

Udriku hooldekodu asub küll Kadrina vallas, kuid kuulub riikliku hooldekoduna Lääne-Viru Maavalitsuse valitsemisalasse.

Udrikus käisid koos ministriga ka Riigikogu aseesimees **Toomas Varek** ja Lääne-Viru maavanem **Urmas Tamm.**

Enn MÄLGAND

Omakandi riigimeest meenutades

Eduard Leppik "Otto Strandmani genealoogia", Imavere, 2005

Meie viljaka kirjamehe Eduard Leppiku sulest ilmus hiljaaegu tähelepanu vääriv uurimus kunagisest Eesti riigimehest ja meie valla inimesest Otto Strandmanist (30.11.1875–5.02.1941). Nagu väidab Leppik, on Strandman F. R. Kreutzwaldi järel Eesti kõige tuntum Kadrinaga seotud mees. Kogu pika nõukogude-perioodi kestel ei olnud võimalik Strandmani nime avalikult suhu võtta, rääkimata temast kirjutamisest

Eduard Leppiku kirja pandud Strandmani suguvõsa algtekstid on pärit riigimehe pärijatelt ja suguvõsa liikmetelt, arvukatest ajaleheartiklitest ja raamatutest.

Otto Strandmani suguvõsa põlvneb Kadrina kihelkonnas asunud Undla valla Neeruti mõisa Vandu külast. Tema isa Hans polnud päevagi käinud. Lugemise ja kirjutamise oli ta õppinud ära iseseisvalt.

Peale koduse algõpetuse sai Otto haridust ka Rakveres ning hiljem Tallinnas gümnaasiumis, kust siirdus edasi õppima Peterburi gümnaasiumisse. 1899. a. tuli ta õppima Tartu ülikooli õigusteadust, kuid ülikooli lõpetas hoopis Peterburis.

Seejärel algasid Strandmanil advokaadiaastad. Ta sukeldus Tallinna seltskonnaellu ning 1904 valiti ta Tallinna linna volikogusse.

1924. a. tegutses Strandman kõmulisel 149 kommunisti kohtuprotsessil advokaadina Tolleaegsed kohtumaterjalid olid veel 1970-ndatel aastatel Strandmani õetütre Lydia Rogeri valduses.

Otto Strandmanil kujunes ajapikku välja sotsiaalse õigluse põhimõttest lähtuv radikaalne maailmavaade. Ta oli Eestile autonoomia saamise üks eestvedajatest, ka pooldas ta õiglase maareformi läbiviimist.

Kaua ja põhjalikult tegeles Strandman meie omariikluse küsimustega. "Mitte mõte ei olnud võõras, vaid usk puudus", on ta hiljem selle kohta täheldanud.

Otsustavad ajad

Otto Strandmani elus said alguse pärast 1917. a. vene revolutsiooni.Temast sai Eesti riikluse loomise eest võitleja. Ta oli Maapäeva ajaloolise koosoleku (15. novembril 1917) juhataja. Sel koosolekul otsustas Maapäev tunnistada ennast Eestimaa ainsaks kõrgemaks võimukandjaks. See otsus tähendas lahkuloömist Venemaast ja riikliku iseseisvuse teele asumist.

Vabamates oludes said Strandman ja ta mõttekaaslased hakata mõtlema oma erakonna loomisele. 1917. a. sügisel pandi alus Tööerakonnale, mis alguses kandis nime Radikaalsotsialistlik Erakond

Eesti Ajutises valitsuses oli Strandman algul kohtuminister, seejärel välisminister ja põllutööminister. 8. mail 1918 sai Otto Strandmanist pea- ja sõjaminister. Tegemist oli iseseisva Eesti esimese parlamentaarse valitsusega.

Pärast mitmeid ministrikohti sai Strandmanist 1929. a. 19 kuuks Eesti riigivanem.

Majandusasjade korraldaja

Strandman ei olnud üksnes suurepärane poliitik, vaid ka tark majandusmees, kes mõnelgi korral päästis riigi raskest olukorrast. Ka Eesti riiki tabas 1929-1932 ülemaailmne majanduskriis. Strandmani valitsuse ette võetud sammud – eksportsealiha tootmise suurendamine, tollide tõstmine, riigitöötajate koosseisude koondamine, kulukate majanduskavade peatamine jne – osutusid õigeteks. Strandman seostas hea majandamise isiku, talu kui ka riigi eelkõige kokkuhoiuga.

Pärast riigivanema ametiaja lõppu 1931. a. märtsis algas Otto Strandmani töö diplomaadina, mis kestis kuni II Maailmasõja puhkemiseni. Ta oli suursaadikuks Pariisis, Varssavis, Bukarestis, Vatikanis jm.

1939. a. hilissügisel tuli Strandman Pariisist koju väljateenitud vanaduspuhkusele Eesti edasise saatuse

Eduard Leppiku raamatu esikaas

otsustanud Molotov-Ribbentropi pakti sõlmimine masendas vana ja elu näinud meest Tuli alluda saatuse tahtele.

Kui 1941. a. veebruari algul saabus Kadrinasse kutse ilmuda Rakveresse NKVD-sse ülekuulamisele, oli selge, et midagi head ees ootamas ei ole. 5. veebruaril 1941 lõpetas ta oma elu koduseinte vahel. Otto Strandman maeti väikese inimgrupi saatel Tallinna siselinna kalmistule.

Otto Strandman ja Kadrina

Riigimehe elu oli tihedalt seotud Kadrinaga. Kadrina lähedal Vandu külas oli ta sündinud ja kasvanud. Kadrinas elas tema õde Anna Marie, Kadrina surnuaeda on maetud ema Ann, isa Hans ja vend Andres. Viimane mängis olulist osa Otto elus. Peterburis õppimise ajal oli vanem vend Andres, kes töötas Krestõ vangla ülemana, toetanud Ottot majanduslikult. Andres oli kaastegev ka venna põgenemisel maapakku Šveitsi. Kui Andres 1897. a. paiku Kadapiku külla talu ostis, sai hiljem selle omanikuks Otto. Tehing aga jäi notariaalselt kinnitamata ning talu oli kuni Otto surmani Andrese nimel edasi. Talu hooldajaks oli Otto õde Anna Marie, sest Otto elas siin vaid puhkuse ajal.

Otto Strandmanil oli maja ka Tallinna südalinnas, mis aga Punaarmee poolt 1940. a. augustis rekvireeriti. Sinna asusid elama punaarmeelaste perekonnad, ja elasid seal veel kaua.

Otto Strandmani kodu Kadapikus asustati võõraste inimestega. Eduard Leppik kirjutab kokkuvõtvalt sellest: "Ja võib-olla ainult selle maja iidsed seinad mäletavad veel seda vaimsust, mis seal kunagi valitses."

Üsna pea, 30. novembril, möödub 130 aastat siitkandist pärit riigimehe, diplomaadi ja õigusteadlase Otto Strandmani sünnist.

Enn MÄLGAND

Mullutalvine pilt Otto Strandmani majast

Noppeid Neeruti kooli ajaloost

Vt algust augustikuu Kodukandis!

Arstlikul läbivaatusel selgus, et õpilaste hulgas on levinud massiliselt *nahahaigus, pea- ja riidetäid*, otsustati "*tuua hoolekogu kulul koolile arsti retsepti järele nahahaiguse rohtu ning see õpilastele välja jagada*".

Haigete õpilaste vanemad otsustati kutsuda kooli juurde. Veel plaaniti Kadrina algkoolist tuua kaal ja lapsed ära kaaluda.

1943. aasta novembris võeti vastu nimekirjas mitte seisvad õpilased:, Eevi Lipping ja Aino Koppen I klassi, Aksel Annus, Väino Böckler ja Gustav Mägi II klassi, Lilian Lipping IV klassi, Asta Veeleht VI klassi.

1943. aasta jõulude eel otsustati pr. Wunderlich saata põllumajandusjuhi juurde ning paluda "õpilaste jõulupuu tarvis maiustusi ehk küpsikute valmitamise jaoks siirupit".

1944 aasta 24. märtsi õppenõukogu koosolekul otsustati saata palve endise koolijuhataja H. Sakki väeosa ülemale, et ta saaks puhkust, sest vastasel korral on ***"raske õpilasi hinnata ning koolis varandust ja kantselei asjaajamist korraldada ..."***

1945. aasta sügis:

- Iga päev kontrollib sanitaarvolinik ihu- ja riiete puhtust.
- I, II, III ja IV klassi poistel tuleb kõigil juuksed ära lõigata.
- Lastevanemate koosolekul räägib H. Sakk talupidajatele riiginormide õigeaegse täitmise tähtsusest.
- Hakata lastele andma kooli poolt toorest kaalikat, porgandit ja hapusid kapsaid.
- Väljakäiku minnes vahetada tuhvlid saabaste vastu.

* * *

Neeruti kooli lõpetasid 1946. a. kevadel M. Wunderlich, L. Lipping, L. Torm, H. Tänavots, O. Sork, H. Rüürmann, A. Teki ja P. Schneider.

* * *

Õpilaste joonistusvõistlustel olid parimad:

- III klass Maia Sakk 9-aastane, Eili Kuvastu -10a, Urve Uusküla 10-a,
- IV klass - Lembit Peets 12- a, Evi Lipping 11- a , Selje Talvistu 12-a,
- V klass Mare Pärnik- 12 a, Rein Sakk- 11 a, Ats Pärnik- 14-a
- VI klass Heini Peets- 14-a, Lennart Komp- 13-a, Silvi Rüütmann- 13-a.

Kokku saadeti maakondlikule konkursile 26 tööd.

* * *

1947. aasta kevadel olid Neeruti kooli õpilasteks:

I klass - Kristelstein Ermine, Prees Laine, Vann Eha, Pärnik Mati, Sakk Tõnis, Sandmann Eili, Aleksandrov Ivan, Vealaks Linda, Tirikov Vassili, Tirikov Viktor, Rein Piiskoppel Rein, Talsen Ado, Rebane Valve.

II klass – Wunderlich Maria, Savolainen Aira, Peets Helgi, Källe Lembi, Rõakova Maia, Musakko Lidia, Mähonen Peeter, Vahtra Vaabo, Olu Otto, Eelma Ants, Pärnapuu Heino, Prees Ruudi, Kotter Klaara, Tirikova Lidia, Rebane Ants, Kreitsvei Kaljo.

III klass - Eili Kuvastu, Maia Sakk, Urve Uusküla, Ilse Annus, Salme Laansalu, Linda Sandmann, Aino Piiskoppel, Rebane Milvi, Miina Nikolai, , Kononov Vladimir, Osvald Hüüs, Tirikova Manja, Prees Karla .

IV klass - Erika Sork, Laine Promen, Evi Lipping, Evi Kreitsvei, Silja Talvistu, Evi Rükken, Jaan Tänavots, Aksel Annus, Hansar Aldo, Annus Endel, Tämmo Lembit, Peets Lembit, Nadeda Nau, Heino Siispere.

V klass – Ants Kadopa, Odet Liblik, Heldi Murakas, Nupp Aksel, Nupp Erich, Promen Kaljo, Pärnik Mare, Pärnik Ats, Reinsaar Konstantin, Sakk Rein, Schneider Andres, Torm Lennart, Tänavots Heino, Helge Vahtra, Vaikjärv Ants, Tank Otto, Hansar Dailo, Kristelstein Olga, Nõlvak Lembit, Kütt Vilma .

VI klass - Komp Lennart, Külvar Endel, Leht Ilse, Mark Ado, Peets Heini, Piiskoppel Auguste, Rüütmann Silvi, Toompuu Helmi, Tulp Enn, Udu Martin, Valdmann Rein, Wunderlich Britta, Laansalu Valve, Musakko Heini, Eha Valdmann.

Seega oli Neeruti koolis 1947. aasta kevadel **91 õpilast.**

Tõnis SAKK

Kes teab?

Hõbeda küla mees Enno Uibo tõi möödaläinud kevadel Kodukandi toimetajale juuresoleva vana foto, millel on kujutatud Kadrina koolimaja (praegune A korpus) ehitusbrigaadi 1938. aastal. On teada, et paremal äärel seisev kaabuga mees on pilditooja isa. Aga kes on teised?

Kellel on andmeid või tunneb ära mõne pildil oleva inimese, palutakse ühendust võtta lehetoimetajaga.

Külade päev Läsnal pakkus elamusi

20. augustil Läsnal peetud valla külade päevaks valmistuti pikka aega Kohapealne toimkond eesotsas toimeka ja lugupeetud Läsna rahvamaja perenaise Ene Piholiga koostöös külaliikumise aktivisti Sirje Kuusikuga ja Neeruti Seltsiga olid ära teinud suure eeltöö. Kui kauni suveilma teene veel juurde arvata, siis võib lühidalt öelda: esimene külade päev õnnestus täielikult.

Valla külade päeva korraldamisel peeti silmas paljusid eesmärke, kuid eks osalised ise tajusid kõige paremini seda ühise olemise ja tegutsemise tunnet. See oli ühtlasi ka valla perede päevaks, sest kohale oli tulnud väga palju peresid koos lastega. Kindlalt ja peremehelikult juhtis päevakava täitmist kohaliku seltsielu üks tublisid toetajaid, ametilt Loobu metsaülem Eerik Väärtnõu. Alates 2004.aasta sügisest korraldati Neeruti Seltsi ja külaliikumise tegevusjuhi Sirje Kuusiku (pildil) eestvõttel 5 külaliidrite (vanemate) kokkusaamist, mida ka koolituseks võiks nimetada. Sellekohase projekti järgi kulutati kokku 20 tuhat krooni raha, mis koguti kokku nii sponsorite, kohaliku omaalgatuse programmist, vallavalitsuselt jt.

Läsnal koos olnute arvuks loeti umbes 250 inimest vähemalt 20 külast (vallas on kokku 32 küla). Aga külalisi ja uudistajaid oli kohal ka Kadrinast, Tapalt, Rakverest, Tallinnast jm.

Suurejoonelise rongkäiguga kohalikust bussijaamast rahvamaja õuele alanud külade päev võttis oma õige kuju siis, kui iga küla oma sisu avama hakkas. Kui selleks lugeda ka suupistete, pirukate, kookide ja mooside maitsmist ning supisöömist, siis ei saa öelda, et meie maainimestel puuduvad nutikus ja ilumeel. Külapäev selleks ju korraldatigi, et oma kollektiivseid andeid ja tavasid üksteisele demonstreerida. Ja selles ei tulnud küll kellelgi pettuda

Esimene omalaadne ja oodatud valla külade kokkutulek andis ka hea ja kasuliku kogemuse nii korraldajatele, aga ka külade inimestele. Valla selle aasta suursündmuste hulgas on Läsnal korraldatu sisse võtnud kindla ja auväärse koha.

Enn MÄLGAND

Läsna rahvamaja perenaisel Ene Piholil oli korraldajana lõputu tööpõld

Selline oli teade küladepäeva toimumisest

Sirje Kuusik oli kokkutuleku korraldajate poolel

Põima kandi inimesed rõõmsas meeleolus peoplatsile sammumas

Linda Mäe arvates oli see tõeline pidupäev tervele vallale

Heiti Pihol oli abimeheks mitmel alal

Loobu küla tort-madu oli pilkupüüdev vaatamisväärsus

Kihlevere külavanem Toomas Tingas oma rahva keskel

Mõndavere nime asemel kanti rahvale meelepärasema nimega tahvlit, kus peal sõna "Kõnnu". Kandjaks oli Olev Pippenberg, temast paremal seisab Jens Haug

Võduvere toimekas külaseltskond defileel. Lipuga on külavanem Ülo Kais

Karuputk – ohtlik võõrliik inimeste tervisele

Välimuselt ning omadustelt sarnaste karuputke võõrliikide välimus on muljetavaldav, kuna tegu on Euroopa kõige suuremate rohttaimedega. Karuputked kasvavad tihedate, kohati kuni 5 m kõrguste kogumikena peamiselt jõgede ja ojade kallastel, maantee- ja raudteeservades ning prügipaikades ja söötis põllumaadel. Taimede lehelabad on kuni meeter pikad ja peaaegu sama laiad. Nad õitsevad vaid üks kord elu jooksul, peale seda taim sureb. Õitsemiseks võib olenevalt elupaiga headusest kuluda mitu aastat.

Nii hiid- kui ka Sosnovski karuputk on pärit Kaukaasiast. Meile jõudsid karuputked 1950ndate aastate paiku, kui neid propageeriti kui väärtuslikke silo- ja meetaimi. Kaasajal on karuputke võõrliigid nuhtluseks nii Euroopas kui ka Ameerikas.

Oht inimesele

Karuputke võõrliigid on inimestele otseselt ohtlikud. Kui taime mahl satub nahale, põhjustavad selles sisalduvad *furanokumariinid* päikesepaistelise ilmaga põletusele sarnanevate villide teket, sest mahl suurendab naha tundlikkust ultraviolett-kiirguse suhtes. Mahl on ohtlik veel mitmeid tunde pärast taime mahalõikamist. Tavaliselt ilmub mahlaga kokku puutunud kohale esmalt kipitav punetus ning hiljem võivad tekkida valulikud suuri vesiville meenutavad villid. Tekkinud haavad paranevad aeglaselt ning armid võivad veel aastaid pärast kokkupuudet olla tumedamalt pigmenteerunud. Kui mahl on sattunud nahale, tuleb see kiiresti vee ja seebiga maha pesta ning mõnda aega otsest päikesepaistet vältida.

Tõrje

Taimedest vabanemiseks tuleb takistada viljumist ja taimed enne seemnete valmimist hävitada.

Peamised karuputkede tõrjemeetodid on niitmine, umbrohumürkidega pritsimine, juurte läbilõikamine, aga ka karjatamine ja õisikute ärakorjamine. Tõrjumist tuleb alustada varakevadel, kui taimed on veel väikesed ning ei kujuta tõrjujale suurt ohtu.

Märkus. Ülaltoodud materjal pärineb Bert Holmi koostatud infovoldikust. Infot saab ka aadressil: www.loodus.ee/el/vanaweb/0105/kalevi.htm

Eesti elanike tervisekadu

Selle vähendamiseks tuleks suurendada alkoholi ja tubakasaaduste maksustamist

Tartu Ülikooli tervishoiu instituudis koostöös Maailma Terviseorganisatsiooniga (WHO) ja sotsiaalministeeriumiga valminud analüüsi **"Haiguskoormuse tõttu kaotatud eluaastad Eestis"** kohaselt saab alkoholi liigtarvitamisest tingitud tervisekadu vähendada kõige tõhusamalt alkoholi ning tubakatoodete suurenenud maksustamisega.

Tervisekadu ehk haiguskoormus

Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO), Maailmapanga ja Harvard School of Public Health'i koostöös on valminud metoodika, mis võimaldab hinnata nii suremusest kui haigestumisest tekkinud tervisekahju ühe näitajaga ehk DALYdega.

DALY (Disability-Adjusted Life Years) näitab tervisekadu enneaegsest suremusest , millele tuleb liita tervisekadu haigestumisest (edaspidi tekstis **tervisekadu**).

Eesti rahvastiku 2002. a summaarseks eluaastate kogukaotuseks oli 338 244 aastat.

Jagades kaotatud eluaastad keskmise elueaga Eestis, saame kogukaotuseks ca 4500 kaotatud elu. Seega, kui 2002. aastal sündis ligi 13 000 last, siis teiselt poolt kaotasime rohkem kui kolmandiku nendest eludest varajase haigestumuse ja suremuse tõttu.

Naised ja mehed kaotasid eluaastaid võrdselt, kuigi meeste kaotuse põhiosa tuleneb suremusest ja naistel haigustest. Üle poole Eesti elanike tervisekaost langeb tööealisele elanikkonnale (20-64 eluaastat). Kokkuvõtvalt on suurimaks eluaastate kao põhjustajaks südame-veresoonkonna haigused, mis moodustavad 33% summaarsest haiguskoormusest, teisel kohal on kasvajatest tingitud tervisekadu (20%) ning kolmandal välispõhjused (12%). Kolm enim kaotust põhjustavat haigusrühma moodustavad kogukoormusest 65%.

Enneaegsetest surmadest tingitud tervisekadu 2002. a. oli kokku 198 354 eluaastat, sellest 31% välispõhjuste, 28% südame- ja veresoonkonnahaiguste ning 19% kasvajate tõttu. Ligi kaks kolmandikku meeste ja üks kolmandik naiste suremuse tõttu kaotatud eluaastatest langeb varasemasse ikka kui 65-eluaastat. Meeste puhul on kuni 50. eluaastani olulisemaiks surmapõhjuseks välispõhjused, seejärel aga südame-veresoonkonna haigused. Naistel on välispõhjused kõige suuremaks eluaastate kao põhjustajaks sünnist kuni 45. eluaastani. Vanuses 45–59 on naistel ülekaalus kasvajatest tingitud kaotus, alates 60. eluaastast tõusevad juhtivaks eluaastate kaotuse põhjuseks südame-veresoonkonna haigused.

Haiguste, vigastuste ja puuete tõttu vähenenud elukvaliteedi arvel kaotas 2002. aastal Eesti rahvastik 139 888 täie tervise juures elatud aastat, mida on arvuliselt kolmandiku võrra vähem kui kaotus enneaegsest suremusest. Peamisteks tervisekadu põhjustavateks haigusteks on kasvajad (17% kogu haigestumisest tingitud tervisekaost), luu- ja lihashaigused (16%), südame- ja veresoonkonnahaigused (13%) ning psühhiaatrilised haigused (10%).

Tervisekao põhjuste vähendamiseks peab teadma terviseriske

Selleks, et leida sobivaimad sekkumised tervisekao vähendamiseks, on vaja enneköike teada tervisekao põhjuseid ehk terviseriske. Kuigi kõiki terviseriske pole võimalik ühiskonnast täielikult eemaldada, peaks tervisepoliitika eesmärgiks olema neid vähendada või piirata nende mõju kasvamist. Käesolevas uuringus oli põhirõhk suunatud käitumuslikele terviseriskidele.

Suitsetamisest on tingitud 8,3% (sh meestel 12,4% ja naistel 3,5%) rahvastiku tervisekaost. Mehed kaotavad suitsetamisest tingitud haiguste tõttu ligi neli korda rohkem eluaastaid kui naised. Suitsetamisest tingitult kaotatakse kõige rohkem eluaastaid kasvajate tõttu, teisele kohale jäävad südame-veresoonkonna haigused. Pool suitsetamisest tingitud eluaastate kaotusest langeb vanuserühma 45-64 aastased, st töövõimelisse ikka.

Vähesest füüsilisest aktiivsusest tingitud tervisekadu moodustab 7,4% kogu rahvastiku tervisekaost (sh meestel 7,3% ja naistel 7,8%) Vähene kehaline liikumine on suurimaks riskiteguriks südame-veresoonkonna haiguste tekkele. Suurimaks probleemiks on see vanemaealiste seas – üle 65-aastaste kanda on 60% vähese füüsilise aktiivsuse tõttu tekkinud tervisekaost.

Alkoholi liigtarvitamine moodustab kogu haiguskoormusest 6,6% (sh meestel 12% ja naistel 1%)**.** Koormuse põhiosa (81%) moodustab enneaegsetest surmadest tingitud kaotus. Alkoholi tarbimisega seotud tervisekaost 34% on tingitud välispõhjustest, millest omakorda 60% langeb noore täiskasvanu (15--44 eluaastat) ikka. Välispõhjustest olulisemad tervisekao põhjused on liiklusvigastused ja vägivald, mis kokku põhjustavad ligi poole meeste alkoholiga seotud välispõhjuste tõttu kaotatud eluaastatest.

Ülekaal põhjustab 5,1% Eesti rahvastiku tervisekaost (sh meestel 4,3% ja naistel 6%), millest 57% langeb naistele. Kui suremusest tingitud eluaastate kaotus ülekaalu tõttu on naistel ja meestel sisuliselt võrdne, siis naised kaotavad meestest ligi 2 korda rohkem eluaastaid haigestumisest langenud elukvaliteedi tõttu. Valdav osa tervisekaost tekib südame-veresoonkonna haigustest – meestel 83% ja naistel 64%.

Juur- ja puuvilja vähene tarbimine on põhjuseks 3,8%-le (sh meestel 4,4% ja naistel 3%) Eesti rahvastiku tervisekaotusest. Naiste juur- ja puuviljade vähesest tarbimisest tingitud eluaastate kao põhiosa on tingitud kasvajatest, mehed kaotavad kasvajate ja südame-veresoonkonna haiguste tõttu võrdse arvu eluaastaid. Üle poole meeste kaotusest ühekülgse toitumise tõttu lasub vanusegrupis 45-64 eluaastat, naistel jaotub kaotus erinevate vanusrühmade vahel ühtlasemalt.

Tervisekaotuse vähendamise majanduslik analüüs

Vähendamaks haiguskoormust tuleb leida tõhusad sekkumised, kus ühe ühiku panustatud ressursi kohta on vähendatud tervisekadu suurim. Tänasel hetkel on võimalik WHO metoodika põhjal hinnata suitsetamise ja alkoholi liigtarvitamise leviku vähendamiseks suunatud sekkumiste kulu-tõhusust.

Alkoholi tarbimise vähendamise meetmete majanduslik analüüs

Alkoholi liigtarvitamise vähendamisele suunatud sekkumised, mida hinnati, on maksutaseme tõus vähemal (praegune + 25%) ja suuremal (praegune + 50%) määral, vähenenud juurdepääs müügikohtadele, täielik reklaami keelustamine, nõustamine perearsti poolt, suurendatud joobe kontroll teedel.

Alkoholi liigtarvitamisest tingitud tervisekao vähendamiseks on kõige kulutõhusam alkoholi maksustamise suurendamine 50% võrra.

Suitsetamise vastaste meetmete majanduslik analüüs

Sarnaselt alkoholi liigtarvitamise vastu suunatud meetmetele saab ka suitsetamise puhul vaadelda tubakatoodete maksustamise, suitsetamise levikut piirava seadusandluse ja reklaami keelustamisega seotud sekkumisi. Lisaks hinnatakse ka nikotiinasendusravi kulu-tõhusust. Sarnaselt alkoholi interventsioonidega on uuritavatest sekkumistest suurima efektiga tubakatoodete suurenenud maksustamine (41%-lt jaemüügihinnast 60%-le).

Mõttevahetuse korras!

Milleks õpilasele töövihik?

Hiljuti pöördus Kodukandi poole Kadrina Keskkooli põhikoolis õppiva lapse ema, kes esindades grupi lapsevanemate nimel, esitas küsimuse: "Milleks on õpilasele vaja töövihikut, kui seda õieti ei kasutatagi õppetundides?"

Tõepoolest, miks peab kulutama raha selle ostmiseks, kui töövihik õiget kasutamist ei leia?

Lapsevanem näitas oma lapse töövihikuid, mis olid vaid osaliselt või väga vähe kasutusel olnud. Enamik lahtreid ja tabeleid olid tühjad. Parem oli olukord eesti keele ja matemaatika töövihikutega.

Asja selgituseks pöördusime kooli direktori Arvo Pani poole. Avaldame siinjuures direktori kommentaari lapsevanemate tõstatatud probleemile.

Kommenteerib Kadrina Keskkooli direktor Arvo Pani

Töövihikuid üldjuhul koolis kasutatakse ning neid ka tellitakse. Tellijateks on aineõpetajad koostöös õppealajuhatajaga. Siiamaani pole töövihikute kasutamisel probleemidest räägitud. Töövihikuid välja andvaid kirjastusi on mitu. Meie teeme koostööd suuremate kirjastustega, mis on saanud sellekohase loa haridus- ja teadusministeeriumilt. Nendeks on kirjastused Argo, Avita, Koolibri ja Studium.

Probleem töövihikute kasutamisega tõusis päevakorda 2004/2005. Õppeaastal. Miks pole töövihikuid õppetundides kasutatud? Ootan sellekohaseid selgitusi aineõpetajatelt.

Töövihik ja õpik käivad käsikäes ning täiendavad üksteist. Ikka selleks, et õpilased õppeaineid paremini omandaksid. Probleemi tõstatamine lastevanemate poolt on meile ka õppetunniks, mis juhib tähelepanu sellele töölõigule.

Tõsi on ka see, et töövihikud on küllalt kallid. Kui õpetaja ei pea vajalikuks, siis me seda töövihikut ka ei telli ega võta kasutusele.

Kooli ja kodu edasise koostöö huvides oleme tänulikud igasuguse kasuliku teabe eest, mis tuleb lastevanematelt. Meie kohus on reageerida nendele ning otsida ka lahendusi.

Siinjuures palun lastevanemaid pöörduda esmalt eelkõige kooli juhtkonna poole, kes on vast kõige pädevam vastama kooliellu puutuvatele küsimustele ning lahendama üleskerkinud probleeme.

Korstnapühkijad Kadrina katustel

Eesti Korstnapühkijate Koja korraldusel ja siinkandis tuntud korstnapühkija Tiit Mäekivi aktiivsel osalusel kogunesid nädalapäevad tagasi Kadrinasse korstnapühkijad üle kogu Eesti.

Niigi erilise auraga õnnistatud elukutse esindajad osutusid huvitavateks vestluskaaslasteks suhtlemisel kohalike elanikega.

Kokkutuleku päeva hommikul olid Sipsiku lapsed joonistanud pilte, millel kujutasid oma nägemuse korstnapühkijast. Seejärel tulid lapsed ka ise vaatama "elavaid musti mehi" aleviku keskel. Laste peamiseks huviobjektiks kujunesid kuldsed nöövid meeste ametikuubedel.

Trompetist Ülo Mägi avasignaali järel sunduti rahvamaja katusele, kus demonstreeriti korstnapühkimist ja ennast selle töö juures.

Vastavalt eelnevale kokkuleppele mindi seejärel sponsorluse korras pühkima aleviku majade korstnaid ja puhastama lõõre – on ju kütteperioodki juba ukse ees.

Kokkutulnute seas oli ka Eesti praegu ainuke tegutsev meisterkorstnapühkija Leo Kalme Tallinnast, kel ametialast tööstaazhi juba üle 40 aasta.

Meister-korstnapühkija Leo Kalme on üle 40 aasta inimestele õnne toonud

Tiit Mäekivi oli ettevõtmise peakorraldaja

Mõne minutiga oli rahvamaja katus vallutatud "mustade meeste" poolt

Uus rõivakauplus Kadrinas

Selle kuu keskel avati Kadrina Postimajaga ühe katuse all uus rõivakauplus "Kaup +". Kunagise pagaritoa ruumid on toredasti remonditud, põrand vaibaga kaetud, kaup kergesti nähtav ja ligipääsetav.

Kaupluse omanik on osaühing Lillelaps. Müüjannad Merje ja Terje olid juba avamise päeval kõvasti ametis esimeste külastajate teenindamisega, kuigi poe siltigi poldud veel jõutud üles panna.

30–40 % kaubast on uued riideesemed, ülejäänud kaup on vähe kasutusel olnud ning müügiks hoolikalt ette valmistatud üleriided, spordikaubad, palju on lastele mõeldud riideesemeid. Aga on ka aluspesu (pakendis), vihmavarje jm. Tulemata ei jää ka sukad-sokid. Kõiki kaupu iseloomustab üks ühine tunnus – kaubad on üpris mõõduka hinnaga, mis pole just vähetähtis meie oludes. Hea asukoha tõttu on loota poe suurt külastatavust.

Enn MÄLGAND

Esimesed kaubauudistajad olid kohe avatundidel kohal

Koolitustoetus – ettevõtjale suunatud tagastamata abi

Tööjõu paranev kvalifikatsioon loob eelduse kiiremaks nihkeks kõrgema lisandväärtusega tootmise suunas. Inimressursi arendamine aitab kaasa selliste nõrkuste vähendamisele nagu madal ettevõtlussagedus, ettevõtete mitteküllaldane pikaajaline konkurentsivõime, raske olukord tööturul, puudused tööjõu ettevalmistamisel ja ümberõppes ning vaesus ja sotsiaalne tõrjutus. Kvalifitseeritum tööjõud võimaldab kasutada uuemaid ja keerukamaid tehnoloogiaid, aitab ettevõttel areneda ja uusi töökohti luua. Värskendust vajavad ka ettevõtete juhtide teadmised.

Koolitustoetuse eesmärk

on stimuleerida ettevõtjaid investeerima oma töötajate ja juhtide koolitusse, parandada töötajate ja ettevõtte konkurentsivõimet läbi oskuste ja teadmiste suurenemise ning tõsta töötajate kvalifikatsiooni ja tootlikkust.

Koolitustoetust jagab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS). EAS-i partnerina konsulteerib ja teostab taotluse vastavuse kontrolli SA Lääne-Viru Arenduskeskus.

Koolitustoetuste taotluste vastuvõtt toimub jooksvalt. Toetuse minimaalne suurus on 3000 krooni. Toetuse finantseerimise piirmäärad väike- ja keskmise suurusega ettevõtete töötajatele üldisel töö- ja juhtimisalasel koolitusel on kuni 70 % abikõlbulikest kulutustest, omafinantseering on 30 % abikõlbulikust kulutusest.

Kes saab olla koolitustoetuse taotleja?

Koolitustoetuse taotlejateks saavad olla Eestis äriregistrisse kantud äriühingud, milles riik või kohalik omavalitsus ei oma üle 25 % osalust, Eestis registreeritud (maksuamet või äriregister) füüsilisest isikust ettevõtjad. Eeldatakse, et taotlejal ei ole maksuvõlga või see on ajatatud ning et ettevõtja suudab tagada nõutava omafinantseeringu ja projekti elluviimise.

Koolitustoetusega ei toetata järgmisi valdkondi: põllumajandus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad; kalapüük, kalakasvatus ja neid teenindavad tegevusalad; joogi- ja tubakatootmine, välja arvatud mineraalvee ja alkoholita jookide tootmine; hulgi- ja vahenduskaubandus, jaekaubandus, välja arvatud mootorsõidukite hooldus ja remont ning isiklike tarbeesemete ja kodumasinate parandus; finantsvahendus; kinnisvaraalane tegevus ja hasartmängude korraldamine.

Koolitustoetuse programm on lai, võimaldades nii üldist töö- ja juhtimisalast kui ka kitsast tööalast koolitust.

Millised on toetatavad tegevused ja abikõlbulikud kulud?

Tegevused – üldisel töö- ja juhtimisalasel koolitusel osalemine ning kitsal tööalasel koolitusel osalemine. Kulud – koolitajate tasu, koolitajate ja koolitatavate majutuskulu, koolitajate ja koolitatavate sõidukulu koolituse toimumise kohta ja tagasi alalisse teenistuskohta (taotleja transpordivahendi kasutamisel kompenseeritakse maksimaalselt 2 krooni kilomeetri kohta), koolituse läbiviimisega otseselt seotud ühekordsed kulud. Taotluse menetlusaeg on 21 tööpäeva.

Kuidas toimub taotluse finantseerimine?

Toetuse saaja esitab EAS-le taotluse toetuse väljamaksmiseks. Toetuse väljamaksmise eelduseks on toetuse saaja poolt projektiga seotud kulutuste tegemine ainult pangaülekande teel ja kulude teostamist tõendavate raamatupidamise algdokumentide ja panga väljavõtete esitamine sihtasutusele.

1. septembril algas uus õppeaasta üldhariduskoolides õppijatele, miks ka mitte ettevõtetele oma töötajate koolitamisel koolitustoetuse toel.

Solveig ENKEL,
Sihtasutuse Lääne-Viru Arenduskeskus
ettevõtluskonsultant

UJUVSAUNAS

Kadrina saunaklubi mehed võtsid seekord nõuks seilata piki Vigala jõge ujuva saunaga. Nagu pildil vasakul näha, moodustas puitosa saunaterminali, kilega kaetud oli "kajut" ehk lõõgastumispaik. Oli tõeline romantika liuelda piki käänulist jõge, 20 hobujõudu vedamas. Seda eriti veel tagasiteel pilkases pimeduses.

AVAHOOLDUS KADRINA VALLAS

Eakal ja puudega inimesel on väga oluline elada oma kodus, harjumuspärases keskkonnas. Seetõttu on viimasel kümnendil nii meil kui mujal püütud luua paremaid võimalusi **avahooldus**e korraldamiseks.

Avahooldust võime jaotada koduhooldus ja väljaspool kodu osutatavateks teenusteks – näiteks päevakeskustes.

Kodus elamine on eakale või puudega inimesele tema tervisliku seisundi taastamise ja taandarengu aeglustamise seisukohast parem ja odavam kui hoolekandeasutuses.

Seetõttu avati juba 1998. a. septembris Lasteaia "Sipsik" ruumides Kadrina Päevakeskus, mis alates 2001. aastast tegutseb mittetulundusühinguna (MTÜ). Päevakeskusel on lepinguline suhe vallavalitsusega majutuseta sotsiaaltööteenuste osutamiseks Kadrina valla eakatele ja puudega inimestele.

Seega on Kadrina Päevakeskus avahooldust (päeva- ja koduhooldust) koordineerivaks ja korraldavaks keskuseks.

Päevakeskuse eesmärgiks on:

- pakkuda sotsiaalteenuseid, huvitegevust ja päevast hooldamist
- korraldada koduhooldust valla eakatele ja puudega inimestele
- nõustada nimetatud isikuid ja perekondi sotsiaalsete probleemide lahendamisel, ennetades toimetuleku raskusi.

Majutuseta päevahoolduse (päevakeskuse teenused) osutamiseks korraldab päevakeskus järgmisi tegevusi:

- tervise nõustamine
- riiklike ja rahvakalendri tähtpäevade tähistamine
- vestlused ja loengud
- isiklike tähtpäevade tähistamine ja ühisüritused
- käsitöö-, kunsti-, looduse jne temaatilised näitused
- televiisori ja videofilmide vaatamine
- ajalehtede-ajakirjade lugemine
- ühiskülastuste-ekskursioonide korraldamine
- arvuti- ja interneti teenus

Ringid:

- käsitöö ja kunstiring
- võimlemisring
- muusika- ja tantsuring
- kulinaaria-tervisliku toitumise ring
- vestlus- ja sõnakunstiring

Nimetatud tegevustest osavõtt on Kadrina valla eakatele ja puudega inimestele tasuta.

Päevakeskuse tasulised teenused:

- traditsioonilise hiina meditsiini diagnostika ja raviteenus (nõelravi)
- massaazh
- pesupesemine
- duši kasutamine
- ruumide üürimine.

Päevakeskus pakub teenuseid päevakeskuse ruumides Kadrinas, Pargi 5 lasteaed Sipsik" hoones **esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel (edaspidi EKR) kella 8 – 18-ni**. Vastava kokkuleppe korral on päevakeskus avatud ka muudel aegadel.

Päevakeskus transporditeenust üldjuhul ei osuta, kuid vajadusel võib olla vahendajaks teenuse osutaja leidmisel.

Majutuseta sotsiaaltööteenustest koduhooldust

- osutatakse kõrvalabi vajavatele Kadrina valla elanike registrisse kantud eakatele ja puuetega inimestele kokkuleppe alusel
- **koduhooldusteenust taotlev isik esitab vallavalitsusele avalduse (võib ka vahendaja kaudu), milles põhjendab oma soovi ja vajadust kõrvalabi saamiseks**
- koduhooldusteenuste osutamisel kõrvalabi vajavatele isikutele rakendatakse teenustasu, mille suurus oleneb osutatavate teenuste mahust ja maksumusest
- juhul kui kõrvalabi vajav isik ei suuda majandusliku olukorra tõttu tasuda nõutavat teenustasu, võib ta pöörduda taotlusega rahalise toetuse saamiseks Kadrina Vallavalitsuse poole või taotleda enda arvamist osaliselt valla poolt finantseeritavate koduhooldusteenuste saajate hulka
- koduhooldust osutavaks inimeseks võib olla Päevakeskuse sotsiaalhooldustöötaja või abivajaja elukohas elav tugiisik või hooldaja, kellele on vajadusel võimalik maksta rahalist kompensatsiooni toetuse näol hooldusega tekkinud kulutuste eest.
- koduhooldust vajav eakas või puudega inimene sõlmib koduhoolduse lepingu päevakeskuse juhataja, kes leiab kokkuleppel abivajajaga hooldaja ja täidab abivajaja kaardi, kus leiduvad andmed abivajaja seisundi ja vajalike teenuste kohta.

Koduhoolduse teenuseid abivajaja kodus osutatakse paketina, mille maksumus vastab kodukülastuste arvule nädalas: 1 külastus nädalas teeb kuumakseks 180 krooni, 2 külastust nädalas 360 krooni kuus jne.

Pakett koosneb:

- vestlus, infovahetus, olukorra hinnang
- toiduainete /valmistoidu/ ja esmaste majapidamistarvete kojutoomine
- abistamine ühekordsetel asjaajamistel
- arstiabi korraldamine ja ravimite muretsemine, abivahendite hankimise korraldamine
- pesupesemise korraldamine
- abivajaja pesemisvõimaluste korraldamine (kodus, saunas)
- prügi väljaviimine
- abistamine eluaseme kütmisel (kütte tuppatoomine, tuha väljaviimine).

Teatud liiki tasuta teenustel võib tekkida olukordi, mis nõuavad lisakulutusi. Sel juhul määratakse kulutused, mis tulevad tasuda osavõtjatel, kokkuleppe alusel. Üksikult osutatavate sotsiaalteenuste võimaluste ja hindadega saab tutvuda päevakeskuses.

Isikutele, kellele on määratud vallavalitsuse korraldusega hooldaja ja kes saavad hooldustoetust, on antavad lisateenused tasulised (välja arvatud päevakeskuse põhiteenused).

Abivajavate inimeste ülalpidamine ja seega ka hooldamise tagamine on Eesti Vabariigis ***Perekonnaseadusega*** tehtud nende lähedastele omastele kohustuseks, võttes aluseks

Järgneb leheküljel 8 ☞

* SPORT * SPORT * SPORT * SPORT * SPORT *

Jalgpalliuudiseid

Käesoleval aastal selgus, et meie sõprusvallas Janakkalas Soomes viiakse igal aastal suviti läbi poiste jalgpalliturniir. Seekord jõudsid osalejate hulka ka Kadrina 1993. a. ja hiljem sündinud poiste võistkonnad. Mängud olid pingelised. Turniiri lõppedes selgus, et meie poisid, kes olid ainus välisvõistkond, olid võitnud II koha. Mängisime koosseisus: Egert Hommik, Ken Kaarel Gross, Rainar Kaegas, Chris Kokka, Mikk Mehike, Raigo Kuusik, Reio Mändla, Sten Veskis ja Egert Välimets.

* * *

15. septembril toimus Haljalas FC Flora maakoolide jalgpalliturniir. Mängiti kahes vanuseklassis: 1991. a. ja 1992. a. ning 1993 ja hiljem sündinud poisid.

Vanemate poiste võistkondi oli kaheksa, mängiti 2 alagrupis. Meie poisid tegid kaks viiki ning viimases mängus pidid õnnetu värava tõttu vastu võtma kaotuse. Sellega oli turniir nende jaoks läbi.

Nooremaid poisse oli 5 võistkonda, kõigiga mängiti läbi. Meie poisid alustasid viigist, pärast aga võitsid kõik kolm vastast. Sellega tuldi ka turniiri võitjaks ning jõuti finaali, mis toimub pühapäeval, 25. septembril A le Coq Arenal Tallinnas. Võistkonnas mängivad kõik eespool nimetatud vutipoisid, kellele lisandub veel Hugo Pihlak.

Väino AUNAPUU, treener

Leo Kreinini mälestusvõistlustel

kreeka-rooma maadluses esinesid edukalt Dimitri Drozdov kehakaalus kuni 45 kg, saavutades ülekaaluka esikoha ja Siim Abner, kes tuli kehakaalus kuni 54 kg teisele kohale.

* * *

Leedus Šiauliais toimunud maadlusvõistlustel alistas kõik oma vastased kehakaalus kuni 29 kg Taaniel Piiskoppel ja tuli esikohale.

Kuni 54 kaaluvate matimeeste hulgas sai tugevas konkurentsis kolmanda koha Siim Abner.

Valeri PORMANN, treener

AVAHOOLDUS KADRINA VALLAS algus leheküljel 7

Päevakeskuse virgad naised valmistavad ise toidud ja katavad ka laua. See õnnestub neil alati suurepäraselt

§ 64(1). Täisealiseks saanud laps on kohustatud ülal pidama oma abivajavat töövõimetut vanemat.

§ 66 - Täisealine lapselaps, kelle varaline seisund seda võimaldab, on kohustatud ülal pidama oma abi vajavat töövõimetut vanavanemat, kui tal ei ole abikaasat või täisealiseks saanud last või kui nendelt ei ole võimalik ülalpidamist saada.Oluline on edendada sotsiaalvõrgustiku arengut külaliikumise kaudu. Selleks on võimalik kasutada külavanemaid, isiklikke abistajaid, kontakt- ja tugiisikuid külades, kelle kaudu liigub teave ja kes on vajadusel võimelised kohapeal korraldama, abistama või hooldama abivajajaid.

Nimetatud isikutele on vajadusel võimalik korraldada vastavat kvalifitseeritud väljaõpet või nõustamist. Nimelt toimetulekuraskustesse sattunud või kodust hooldust ja isiklikku abistajat vajavad eakad või puudega inimesed pole alati teadlikud kõikidest neid abistavatest võimalustest (info puudus, eraldatus, kauged vahemaad, transpordi puudus). Hooldust ja järelevalvet vajav puudega inimene või eakas inimene soovib enda kõrval näha abilist, keda ta tunneb ja usaldab, kelle oskustes ja soovis abistada ta on veendunud. On hea, kui ta teab neid inimesi juba varakult. See loob abivajajale turvatunde edaspidise suhtes.

Näitusel päevakeskuses olid välja pandud kaunid esemed, kõik kohalike meistrite kätetöö

Ülevaate saamiseks sotsiaalteenuseid vajavate eakate ja puuetega inimeste üle oleme loonud sotsiaalregistri, kaardistanud nimetatud isikud elukohajärgselt külade kaupa, kasutades selleks rahvaloenduse kaarte. See annab võimaluse leida abivajaja kiiresti elukoha järgi ja planeerida koduhooldust.

Väga tähtis on välistada olukordi, kus mingis Kadrina valla külas elaks eakas või puudega inimene, kes ei saa vajalikku abi puuduva info või liigse tagasihoidlikkuse tõttu. Loodud sotsiaalvõrgustik tähendabki seda, et iga abivajajaga kokkupuutuv isik, olgu ta siis sotsiaaltöötaja, arst, naaber või isegi võõras informeeriks sellest inimesi, kes on suutelised tekkinud olukorda lahendama.

Tegelikult on selline käitumine meie vallas alati toiminud, mis näitab inimeste hoolivust oma kaaskodanike suhtes.

KONTAKTANDMED:
MTÜ Kadrina Päevakeskus
Pargi 5 Kadrina 45201
Tel. 32 50 155
Juhatuse esimees
Ilmar MERISALU
– arst ja sotsiaaltöötaja
GSM 53 415 634
Kadrina Vallavalitsuse
sotsiaalala spetsialist
MERLIN ROSAR
Tel. 32 256 23

Õnnitleme — juubilarid!

Septembris '2005

96
SALME KUKK

85
RINALDO NURM
ELVINE KASEMETS

80
VAIKE MÄNNIK
LIDIA RINGJÄRV

75
AINO-ELFRIEDE SILD

70
MILVI MÜNTER

65
REIN AAS

60
ARTUR POOPUU

Vallakantselei andmetel registreeriti alljärgnevate laste sünnid:

Augustis

Grete Rüüt
Ester ALLABERG
Marie-Eliise MARTON
Gert RUUTO

Palju õnne!

Hea lauluhuviline!

Alates 4. oktoobrist hakkab teisipäeva õhtuti kell 6 EELK Kadrina kiriku pastoraadis Tapa tee 5 taas koos käima rühm enam ja vähem noori inimesi laulmas vähemtraditsioonilist kirikumuusikat.

Meie repertuaari kuuluvad varakirikliku hõnguga 1-häälsed psalmilaulud ja Prantsusmaalt Taizé kloostrist üle maailma levinud noortelaulud.

Ootame Sind endaga liituma!

Nagu ikka, on eriliselt oodatud meeshääled!

Info: tel 32 20 880 & 53 987 076

Külli ERIKSON

T E A D E

Neljapäeval, 29. septembril kell 18.00 alustab rahvamajas tegevust KÕHUTANTSURING, siinmail uudne ettevõtmine. Õpetaja on Epp KALJOS. Tunni pikkuseks on 60 minutit. Tunni ülesehitus: soojendus, seejärel tehnika omandamine, kombinatsioonid, hiljem koreograafiad ning lõpuks venitus. Tunni hind on 40 krooni. Riietus võiks olla sportlik, paljastada võiks kõhuosa, et mugavam oleks ennast liigutada. Jalga panna sussid (sokid) või olla paljajalu.

Kõhutants ei sea piire vanusele ega kehakaalule, see on lõbus ja tujutõstev ning lisaks kõigele ka tervisele kasulik liikumine.

T E A D E

Kadrina Keskkooli kooliks ettevalmistusklass alustab tööd 7. oktoobril 2005 kell 9.00 õpetaja Marge Abneri klassis. Vanematel palume esitada kooli kantseleisse avaldus 30. septembriks k.a.

Info tel. 32 25 640 (kantselei), 32 25 644 (õppealajuhataja).

T E A D E

Kolmapäeval, 28. septembril kell 11–15 on rahvamajas DOONORIPÄEV.

T E A D E

Laupäeval, 1. oktoobril kell 19 kontsert kirikus. Esineb Hannah oma lauludega klaveri saatel. On võimalus annetada oreli remondi heaks.

Ostame kasvavat metsa, metsamaad ja raieõigust. Hind kuni 120 000 kr hektar (läbi raiutud ja hüpoteegiga). Ettemaksu võimalus. Maamõõtmine, nõustamine ja abi asjaajamisel.

Telefon/faks 48 94 055, 511 0415; 51 7 9566. Faks: 6 335 576, Rapla, Tallinna mnt 14, kab. 332. OÜ LANDEKER.

OÜ Kadrina Sport teatab:
Alates 15. septembrist on jälle avatud UJULA.
Avatud E – R kell 7.30 – 21.30;
L,P kell 12.00 – 21.00.
Tel. 32 25 622

T E A D E

Kadrina Puuetega Inimeste Ühingu liikmete **koosviibimine** toimub 8. oktoobril kell 11.00 rahvamajas. Samas võtame ühingusse vastu ka uusi liikmeid. Tel. 32 55 305.

Esimees Õie KÕÕRA

Teadmiseks koerte ja kasside omanikele!
Koerte ja kasside kohustuslik vaktsineerimine marutaudi vastu toimub igal esmaspäeval ja kolmapäeval kella 10–12 Kadrinas, Viru 14 (rahvamaja)
Vaktsineerimine on tasuta
Vilve ALA-PAAL
volitatud veterinaararst
tel 51 37 662

Kodukant
Toimetaja Enn MÄLGAND
✆ 32 51 845 & 32 25 631
GSM 53 418 330
enn.malgand@kadrina.ee

KADRINA VALLAVALITSUS ✆ 32 25 600
Rakvere tee 14, Kadrina 45201 kadrina@kadrina.ee

© Design & layout: Andres Mandre Service

✆ 32 52 328, GSM 52 40 408
Trükitud: AS TRÜKIKODA TRÜKIS
Pargi 27F, Jõhvi 41537 ✆ 33 72 666
Trükiarv 2000 eksemplari * TASUTA